

Bruksela, dnia 25.3.2021 r.
COM(2021) 141 final

**KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO, RADY,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO I KOMITETU
REGIONÓW**

**W SPRAWIE PLANU DZIAŁANIA DOTYCZĄCEGO ROZWOJU PRODUKCJI
EKOLOGICZNEJ**

{SWD(2021) 65 final}

WPROWADZENIE I KONTEKST

Europejski Zielony Ład stanowi główny punkt programu działań politycznych Komisji. Jego głównym celem jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju i neutralności klimatycznej w Europie do 2050 r., co ma posłużyć do przyciągnięcia inwestycji i stanowić czynnik wzrostu gospodarczego¹.

W Zielonym Ładzie podkreślono kluczową rolę zarządzania transformacją w kierunku osiągnięcia bardziej zrównoważonego systemu żywnościowego, w szczególności konieczność zintensyfikowania działań prowadzonych przez rolników w celu przeciwdziałania zmianie klimatu, zapewnienia ochrony środowiska i zachowania bioróżnorodności. W dążeniu do osiągnięcia tych celów kluczową rolę odgrywa społeczność rolnicza. To głównie rolnicy odczuwają skutki zmiany klimatu i utraty bioróżnorodności, podczas gdy niezrównoważone praktyki rolnicze pozostają jednym z głównych czynników utraty bioróżnorodności. Rolnicy ekologiczni są pionierami przyszłego rolnictwa zrównoważonego. Stwarzają oni możliwości ekologizacji rolnictwa i stosowania innowacyjnych technik produkcji, które są przyjazne dla środowiska, sprzyjają obiegowi zamkniętemu i mają korzystny wpływ na dobrostan zwierząt. Logo produkcji ekologicznej stanowi symbol zobowiązań rolników do zachowania wysokich standardów produkcji oraz potwierdzenie dla konsumentów, że dany produkt wyprodukowano zgodnie ze szczegółowymi i rygorystycznymi przepisami dotyczącymi zrównoważoności. Co ważniejsze, rolnictwo ekologiczne sprawia, że nasze uprawy stają się bardziej naturalne, a rolnicy uodparniają się na zmiany gospodarcze, a także na zmiany związane z coraz bardziej nieprzewidywalnymi warunkami przyrodniczymi i klimatycznymi.

Z tego względu w unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030² i w strategii „od pola do stołu”³ – oraz w przyszłym Planie działania na rzecz eliminacji zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby – określono konkretne działania obejmujące cały łańcuch od produkcji żywności do konsumpcji, przy czym działania te obejmują również współpracę międzynarodową w zakresie zrównoważonych systemów żywnościowych. Strategie te mają zapewnić, aby produkcja żywności nie kolidowała z ochroną środowiska, i jednocześnie mają pobudzić inwestycje i zrównoważoną produkcję, a Komisja będzie dążyć do promowania tego celu w kontekście celów zrównoważonego rozwoju. Ponadto w strategii „od pola do stołu” ogłoszono na ten rok unijną inicjatywę dotyczącą uprawy

NAJWAŻNIEJSZE DANE

LICZBOWE: Na przestrzeni ostatnich 10 lat obszar przeznaczony na rolnictwo ekologiczne zwiększył się o niemal 66 % – z 8,3 mln hektarów w 2009 r. do 13,8 mln hektarów w 2019 r. Obecnie tereny te stanowią 8,5 % całej „wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych” w UE. Takiemu wzrostowi powierzchni towarzyszy znaczny wzrost sprzedaży detalicznej. Na przestrzeni ostatnich 10 lat wartość takiej sprzedaży

¹ We wniosku ustawodawczym COM(2018) 392 final – 2018/0216 (COD), dotyczącym przyszłej wspólnej polityki rolnej (WPR) podkreślono również korzystną rolę, jaką odgrywa rolnictwo ekologiczne, i zaproponowano wsparcie na rzecz takiego rolnictwa w drodze różnych mechanizmów.

² COM(2020) 380 final.

³ COM(2020) 381 final.

sprzyjającej pochłanianiu dwutlenku węgla przez glebę, której celem – w kontekście paktu na rzecz klimatu – jest nagradzanie rolników za potwierdzone świadczenie usług odtwarzania ekosystemów, redukcji emisji i sekwestracji dwutlenku węgla.

W międzyczasie UE stanęła w obliczu niespotykanego wcześniej wyzwania, jakim jest pandemia COVID-19, która wywiera daleko idący wpływ na gospodarkę, zdrowie ludzi i systemy żywnościowe. Reakcja UE obejmuje plan odbudowy wspierany w ramach instrumentu „Next Generation EU” i w drodze nowych wieloletnich ram finansowych. Środki finansowe w ramach instrumentu „Next Generation EU” można by przeznaczyć na wsparcie inwestycji w sektorze ekologicznym, pod warunkiem że spełniają odpowiednie warunki i przyczyniają się do osiągnięcia określonych celów. Wychodzenie Europy z kryzysu związanego z COVID-19 stanowi okazję do wczesnego urzeczywistnienia założeń Zielonego Ładu dzięki stworzeniu szerokiej platformy na rzecz zrównoważonych wzorców produkcji i konsumpcji, w tym w obszarze rolnictwa i akwakultury.

Rolnictwo ekologiczne ma kluczowe znaczenie dla skutecznej odbudowy Europy, która powinna obejmować transformację ekologiczną i cyfrową, poprzez zwiększenie dochodów na obszarach wiejskich. Ten rodzaj rolnictwa zasadniczo oznacza krótszy łańcuch dostaw i zapewnienie możliwości dla małych gospodarstw rolnych, przy czym możliwości te wzrosły wraz z wprowadzeniem nowych przepisów w drodze rozporządzenia 2018/848 w sprawie produkcji ekologicznej⁴. Rozporządzenie to służy modernizacji sektora i harmonizacji przepisów w celu zapewnienia stabilnych ram regulacyjnych.

Panuje powszechna zgoda co do kluczowej roli produkcji i konsumpcji produktów ekologicznych. W strategii „od pola do stołu” i w unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 Komisja określiła cel, jakim jest „przeznaczenie do 2030 r. co najmniej 25 % gruntów rolnych w UE na rolnictwo ekologiczne oraz znaczny wzrost akwakultury ekologicznej”. W rezolucji z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu Parlament Europejski podkreślił, że rolnictwo może pomóc UE w ograniczeniu emisji dzięki zrównoważonym praktykom, takim jak rolnictwo ekologiczne⁵. W konkluzjach z dnia 19 października 2020 r. w sprawie strategii „od pola do stołu”⁶ Rada położyła nacisk na rolę, jaką w kontekście zrównoważonego systemu żywnościowego odgrywa żywność ekologiczna. Jednocześnie obywatele w całej Unii opowiadają się za zrównoważonym rolnictwem i zrównoważoną produkcją żywności, a ponadto znacznie wzrosła świadomość społeczna w zakresie unijnego logo produkcji ekologicznej, co potwierdzają wnioski ze sprawozdania specjalnego z badania Eurobarometr nr 504⁷.

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/848 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007.

⁵ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 stycznia 2020 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0005_PL.html

⁶ Konkluzje Rady w sprawie strategii „od pola do stołu”: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12099-2020-INIT/pl/pdf>

⁷ Według przedmiotowego sprawozdania specjalnego z badania Eurobarometr 56 % respondentów stwierdziło, że zna logo produkcji ekologicznej.

Z tego właśnie względu Komisja przedstawia niniejszy plan działania na rzecz rolnictwa ekologicznego. Dokument ten bazuje na planie działania na lata 2014–2020, w którym uwzględniono już niektóre problemy zidentyfikowane w ramach przeglądu unijnej polityki ekologicznej; w następstwie wspomnianego przeglądu przyjęto rozporządzenie (UE) 2018/848 w sprawie rolnictwa ekologicznego. Wszystkie 18 działań określonych na lata 2014–2020 zostało w pełni zrealizowanych. Wśród istotnych osiągnięć nieregulacyjnych należy wymienić: wprowadzenie elektronicznych świadectw kontroli (E-CoI) w systemie TRACES, co zwiększyło identyfikowalność – a tym samym integralność – produktów ekologicznych oraz ilość dostępnych informacji na temat przywozu produktów ekologicznych do UE; przeznaczenie konkretnych środków finansowych na badania naukowe i innowacje w dziedzinie produkcji ekologicznej w ramach unijnych programów ramowych w zakresie badań naukowych i innowacji; oraz uwzględnienie produkcji ekologicznej w „zielonych zamówieniach publicznych”.

W nowym planie działania (na lata 2021–2027) uwzględniono również wyniki konsultacji publicznych przeprowadzonych w okresie wrzesień–listopad 2020 r., które stanowią potwierdzenie, że przedmiotowy plan działania i proponowane w nim działania cieszą się zdecydowanym poparciem ze strony zarówno zainteresowanych stron, jak i ogółu społeczeństwa.

W ramach aktualnych prognoz przewiduje się, że na przestrzeni tego dziesięciolecia nastąpi znaczny wzrost sektora ekologicznego. Nawet jeżeli jedynie utrzymamy dotychczasowy sposób postępowania, udział gruntów przeznaczonych na uprawy ekologiczne powinien – według niektórych źródeł – osiągnąć poziom 15–18 % gruntów rolnych do 2030 r.⁸ W związku z celem na poziomie 25 % nasze ambicje sięgają znacznie wyżej. Niniejszy plan działania ma spowodować znaczny wzrost udziału rolnictwa ekologicznego w UE poprzez zachęcanie rolników do zmiany profilu działalności na rolnictwo ekologiczne oraz ma spowodować zwiększenie dostępności żywności ekologicznej w celu zniwelowania różnicy między krzywą wzrostu odzwierciedlającą dotychczasowy scenariusz postępowania a krzywą wzrostu uwzględniającą podjęcie „dodatkowych działań” niezbędnych do osiągnięcia celu na poziomie 25 % do 2030 r.

PODSTAWOWE KORZYŚCI: Grunty przeznaczone pod uprawy ekologiczne charakteryzują się większą o około 30 % różnorodnością biologiczną w porównaniu z gruntami przeznaczonymi pod uprawy konwencjonalne. Przykładowo rolnictwo ekologiczne ma korzystny wpływ na owady zapylające. Rolnicy ekologiczni nie mogą stosować nawozów nieorganicznych i mają do dyspozycji jedynie ograniczoną liczbę

Obywatele Unii mają dostęp do bezpiecznej żywności najwyższej jakości. Od dziesięcioleci spada jednak udział wydatków gospodarstw domowych na żywność, a spadające ceny żywności prowadzą do stagnacji dochodów rolników. Rolnictwo ekologiczne jest bardziej kosztowne, gdyż rolnicy ekologiczni pracują w trybie bardziej ekstensywnym, wykorzystują naturalne procesy i substancje bez stosowania produktów

syntetycznych i osiągają mniejsze plony. Rolnicy ekologiczni często osiągają za to wyższe dochody, co wynika z faktu, że produkty ekologiczne są zwykle sprzedawane po

⁸ Eurostat i HIS Markit.

wyższych cenach niż produkty konwencjonalne, a konsumenci doceniają wkład rolnictwa ekologicznego w ochronę środowiska.

Obywatele Unii mogą uzyskać większy dostęp do żywności ekologicznej dzięki włączeniu produktów ekologicznych – w drodze zamówień publicznych – do posiłków oferowanych w stołówkach w szkołach i w miejscach pracy, poprzez zachęty i zwiększanie widoczności – do oferty sektora hotelarsko-gastronomicznego, w drodze kampanii promocyjnych – do oferty supermarketów oraz do codziennych domowych posiłków. Należy również rozwiązać kwestię dostępności i przystępności cenowej żywności ekologicznej w celu zwiększenia dostępu do takiej żywności dla rodzin o niskich dochodach. Celem niniejszego planu działania jest również wsparcie rolników w zmianie profilu działalności na produkcję ekologiczną poprzez zwiększenie możliwości kształcenia i szkolenia, wspieranie rynku produktów ekologicznych i jednocześnie określenie stosownych zachęt.

Rolnictwo ekologiczne powinno stanowić wzór do naśladowania. Nie jest to jedyny zrównoważony system rolniczy, ale do czasu pełnego wdrożenia uprawy sprzyjającej pochłanianiu dwutlenku węgla przez glebę jest to jak dotąd jedyny system, który uznano w drodze solidnej metody certyfikacji. Jako takie rolnictwo ekologiczne powinno służyć za przykład na drodze ku osiągnięciu bardziej zrównoważonych praktyk rolniczych, lepszego wykorzystania zasobów odnawialnych, wyższych standardów dobrostanu zwierząt i wyższych dochodów rolników. Rolnictwo ekologiczne może również na różne sposoby przyczyniać się do zrównoważonego rozwoju społecznego oraz wspierać rozwój na obszarach wiejskich, zgodnie z przyszłą długoterminową wizją dla obszarów wiejskich, a także rozwój na obszarach przybrzeżnych. Rolnictwo ekologiczne może również stwarzać możliwości dla młodych rolników i wnieść wkład w dążenie do tego, aby kobiety i mężczyźni mieli równy dostęp do tego sektora i osiągalni w nim równe dochody⁹. Z badań¹⁰ wynika, że w sektorze rolnictwa ekologicznego kobiety będące przedsiębiorcami rolnymi mają łatwiejszy start niż w sektorze rolnictwa konwencjonalnego. W rolnictwie konwencjonalnym należy inspirować się rolnictwem ekologicznym, które powinno służyć za przykład.

W grudniu 2020 r. Komisja opublikowała zalecenia¹¹ dla państw członkowskich w sprawie ich przyszłych planów strategicznych WPR. Zalecenia te dotyczą gospodarczych, środowiskowych i społecznych wyzwań stojących przed europejskim rolnictwem i europejskimi obszarami wiejskimi i w szczególności koncentrują się na celach Europejskiego Zielonego Ładu, w tym na celu polegającym na przeznaczaniu do 2030 r. 25 % gruntów rolnych na rolnictwo ekologiczne. Państwa członkowskie zachęca się zatem do określenia w swoich planach strategicznych WPR wartości krajowych w odniesieniu do tych celów Zielonego Ładu. Na podstawie europejskich średnich i tendencji państwa członkowskie powinny skoncentrować się na zwiększeniu

⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/LFST_R_ERGAU__custom_443889 i https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/product/page/ILC_DI17__custom_416294

¹⁰ Znaczenie finansowania w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) z punktu widzenia kobiet w rolnictwie;
[https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536466/IPOL_STU\(2015\)536466_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2015/536466/IPOL_STU(2015)536466_EN.pdf).

¹¹ COM(2020) 846 final.

obszaru objętego rolnictwem ekologicznym poprzez określenie procentowych wartości docelowych lub sprzyjanie pozytywnym tendencjom. Oczekuje się, że państwa członkowskie odniosą się do wyżej wspomnianych zaleceń przy sporządzaniu krajowych planów strategicznych WPR.

Mając na uwadze, że zakres produkcji i konsumpcji produktów ekologicznych różni się znacznie w poszczególnych państwach członkowskich – udział gruntów rolnych przeznaczonych na rolnictwo ekologiczne wynosi od 0,5 % aż do ponad 25 % – ważne jest, aby każde państwo członkowskie możliwie jak najszybciej opracowało **własną strategię krajową** dotyczącą rolnictwa ekologicznego **na podstawie kompleksowej analizy sektora i z uwzględnieniem powiązanych działań, zachęt, jasno określonego harmonogramu i krajowych celów**. Wszystkie państwa członkowskie powinny wyjaśnić, jak planują przyczynić się do osiągnięcia ogólnounijnego celu, poprzez określenie wartości krajowej dotyczącej udziału obszaru objętego rolnictwem ekologicznym do 2030 r., mając na uwadze swoje zróżnicowane poziomy wyjściowe. Aby zapewnić skuteczną realizację krajowych planów działania na rzecz rolnictwa ekologicznego, państwa członkowskie powinny budować odpowiednie zdolności pozwalające na wdrożenie tych planów. Komisja będzie monitorować postępy poczynione przez państwa członkowskie w kierunku osiągnięcia ich celów krajowych, co będzie stanowić okazję dla Komisji i państw członkowskich do omówienia procesu wdrażania proponowanych działań oraz będzie stanowić podstawę do przedstawienia wytycznych dotyczących koniecznych i istotnych dostosowań.

Jeżeli chodzi o **akwakulturę**, akwakultura ekologiczna będzie promowana w nowych strategicznych wytycznych dotyczących zrównoważonego rozwoju akwakultury w UE, które Komisja przyjmie na wiosnę 2021 r. Ponadto Komisja zachęca państwa członkowskie UE do uwzględnienia wzrostu akwakultury ekologicznej w celach określonych w ich wieloletnich krajowych planach strategicznych dotyczących akwakultury. Ponadto dokument roboczy służb Komisji w sprawie nadawania kierunku programowaniu Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (EFMR) z perspektywy basenów morskich stanowi¹², że EMFF (przyszły Europejski Fundusz Morski, Rybacki i Akwakultury (EFMRA)) należy wykorzystywać do promowania zrównoważonych praktyk w akwakulturze, w tym produkcji ekologicznej.

Struktura niniejszego planu działania opiera się na trzech osiach, które odnoszą się do struktury łańcucha dostaw żywności (produkcja, przetwórstwo oraz sprzedawcy detaliczni i konsumenci). Aby wspierać pozytywne zmiany w sektorze ekologicznym i utrzymać zrównoważony i rentowny rynek ekologicznych podmiotów gospodarczych, konieczne jest zwiększenie ogólnego popytu na produkty ekologiczne. Rosnąca konsumpcja produktów ekologicznych stanowi podstawowy czynnik zachęcający rolników do zmiany profilu działalności na rolnictwo ekologiczne (oś 1). Konieczne jest zapewnienie również dalszych zachęt, aby osiągnąć cel, jakim jest stosowanie praktyk ekologicznych na 25 % wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych oraz znaczny wzrost akwakultury ekologicznej do 2030 r. (oś 2). Ponadto konieczne jest dalsze zwiększenie wkładu sektora ekologicznego w rozwiązywanie wyzwań związanych ze

¹² Dokument roboczy służb Komisji w sprawie analiz regionalnych dotyczących basenów morskich – regionalne wyzwania na drodze ku osiągnięciu celów wspólnej polityki rybołówstwa – nadawanie kierunku programowaniu EFMR z perspektywy basenów morskich (SWD(2020) 206 final).

zrównoważonym rozwojem i ochroną środowiska (oś 3). Oprócz kontynuowania niektórych już prowadzonych skutecznych działań w niniejszym planie działania określa się również szereg nowych działań i mobilizuje się różne źródła finansowania.

Komisja zamierza zwiększyć udział **badan naukowych i innowacji** i przeznaczyć co najmniej 30 % budżetu na działalność badawczą i innowacyjną w zakresie rolnictwa, leśnictwa i obszarów wiejskich¹³, w ramach której to działalności będą podejmowane tematy specyficzne dla sektora ekologicznego lub z nim związane. Badania naukowe powinny dotyczyć między innymi zmiany zachowań wśród rolników i konsumentów, zwiększenia plonów, genetycznej różnorodności biologicznej i alternatyw dla produktów kontrowersyjnych. W tym kontekście Komisja usprawni koordynację krajowych programów badań naukowych i innowacji w dziedzinie żywności ekologicznej i zapewni nowe możliwości w drodze proponowanej misji w ramach programu „Horyzont Europa” w dziedzinie zdrowia gleby i żywności, a także w drodze partnerstw, w szczególności partnerstw w zakresie agroekologii i systemów żywnościowych. Rozpowszechnienie wyników badań naukowych i innowacji będzie promowane w ramach europejskiego partnerstwa innowacyjnego na rzecz wydajnego i zrównoważonego rolnictwa (EPI-AGRI) i systemu wiedzy i innowacji w dziedzinie rolnictwa (AKIS) w celu propagowania ogólnego wzrostu produkcji ekologicznej we wszystkich państwach członkowskich.

Wszystkie instytucje Unii, państwa członkowskie i zainteresowane strony muszą w pełni zaangażować się w rozwój środków koniecznych do osiągnięcia nadrzędnego celu niniejszego planu działania, czyli do: zapewnienia solidnych fundamentów na potrzeby sektora w przyszłości.

OŚ 1: ŻYWNOSĆ I PRODUKTY EKOLOGICZNE DLA WSZYSTKICH: POBUDZANIE POPYTU I ZAPEWNIENIE ZAUFANIA KONSUMENTÓW

NAJWAŻNIEJSZE DANE LICZBOWE

Chociaż każdy Europejczyk wydaje średnio około 84 EUR rocznie na produkty ekologiczne¹⁴, roczna konsumpcja produktów ekologicznych na mieszkańca różni się dość znacznie między poszczególnymi państwami członkowskimi, tj. wynosi od 344 EUR do 1 EUR. Sytuacja ta wynika nie tylko z różnic pod względem siły nabywczej, ale również z faktu, że w niektórych regionach rynek ten dopiero powstaje, na wielu obszarach brakuje odpowiednich łańcuchów dostaw, a ponadto konsumenci mają niewystarczającą wiedzę na temat logo produkcji ekologicznej i związanych z nią korzyści. Chociaż sektor produkcji akwakultury ekologicznej jest stosunkowo nowy, ma on znaczny potencjał wzrostu.

Osiągnięcie pożądanego wzrostu w obszarze rolnictwa ekologicznego nie będzie możliwe bez wzrostu popytu na produkty ekologiczne. W tym kompleksowym planie działania główny nacisk kładzie się przede wszystkim na efekt przyciągania i dąży się do

¹³ Ściślej rzecz biorąc, 30 % środków przeznaczonych na przyszłe zaproszenia do składania wniosków związane z 3. obszarem interwencji „Rolnictwo, leśnictwo i obszary wiejskie” w 6. klastrze w ramach programu „Horyzont Europa”.

¹⁴ Fibl, „The World of Organic Agriculture 2020”.

zwiększenia konsumpcji ekologicznych produktów spożywczych w całej UE. Obywatele Unii coraz bardziej cenią żywność produkowaną w sposób bardziej korzystny dla społeczeństwa, taką jak produkty ekologiczne, produkty posiadające oznaczenia geograficzne, lokalne systemy produkcji żywności powodujące mniejszą emisję dwutlenku węgla, a także innowacyjne rozwiązania w zakresie niskoemisyjnej produkcji żywności¹⁵.

Środki proponowane w ramach tej osi koncentrują się na pobudzeniu popytu na produkty ekologiczne poprzez zwiększanie wiedzy na temat ich korzyści oraz zaufania konsumentów do logo produkcji ekologicznej. Państwa członkowskie mogą również same pobudzać konsumpcję produktów ekologicznych. Niektóre narzędzia są dostępne na poziomie państw członkowskich. Na przykład państwa członkowskie mogą obniżać stawki VAT na ekologiczne owoce i warzywa. Promowanie konsumpcji żywności ekologicznej będzie stanowić zachętę dla rolników do zmiany profilu działalności na produkcję ekologiczną, co z kolei spowoduje wzrost i dywersyfikację dostaw w celu sprostanienia temu wyższemu popytowi konsumpcyjnemu.

1.1.Promowanie rolnictwa ekologicznego i unijnego logo

Chociaż unijne logo produkcji ekologicznej jest najpowszechniej rozpoznawalnym europejskim logo jakości, wskazane jest dalsze zwiększenie jego rozpoznawalności. Z ostatniego badania Eurobarometr dotyczącego tego zagadnienia¹⁶, opublikowanego w październiku 2020 r., wynika, że unijne logo produkcji ekologicznej jest rozpoznawalne dla 56 % konsumentów w UE. Stanowi to znaczny wzrost w porównaniu z wynikiem uzyskanym w poprzednich latach. Utrzymują się jednak znaczne różnice między państwami członkowskimi, wśród których odsetek ten waha się między 30 % a 74 %.

W kontekście unijnej polityki promocyjnej dotyczącej produktów rolnych Komisja prowadzi już aktywne działania promujące produkty ekologiczne i będzie kontynuować realizację takich działań w przyszłości. Ogólny udział budżetu na promocję produktów rolnych przydzielonego na promocję produktów ekologicznych na rok 2021 wynosi 27 %, co odpowiada kwocie 49 mln EUR.

Działanie nr 1: jeżeli chodzi o działania informacyjno-komunikacyjne, Komisja:

- *począwszy od 2021 r. położy większy nacisk na produkcję ekologiczną wśród zagadnień uwzględnianych w rocznym zaproszeniu do składania wniosków dotyczących działań informacyjnych w zakresie WPR;*
- *począwszy od 2022 r. będzie stale gromadzić dane dotyczące środowiskowych, ekonomicznych i społecznych korzyści wynikających z rolnictwa ekologicznego, a informacje o tych korzyściach będzie przekazywać obywatelom, w tym rolnikom, i w tym celu zwiększy wykorzystanie mediów społecznościowych;*

¹⁵ Dokument Komisji otwierający debatę „W kierunku zrównoważonej Europy 2030”.

¹⁶ Specjalne badanie Eurobarometr nr 504.

- *począwszy od 2022 r. będzie prowadzić pomiar znajomości unijnego logo produkcji ekologicznej wśród konsumentów w celu monitorowania postępów w stosunku do wyników badania Eurobarometr z 2020 r. Komisja nadal będzie wykorzystywać badania Eurobarometr jako cenne narzędzie służące do pomiaru skuteczności działań Komisji w zakresie promowania logo produkcji ekologicznej; oraz*
- *ustali główne wydarzenia na potrzeby przekazywania informacji na temat produkcji ekologicznej¹⁷ – w szczególności w państwach członkowskich, w których popyt nie osiąga średniej unijnej – we współpracy z Parlamentem Europejskim i innymi organami, takimi jak Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, Komitet Regionów i przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w państwach członkowskich.*

Działanie nr 2: *jeżeli chodzi o działania promocyjne, Komisja będzie nadal przeznaczać ambitny budżet na unijną politykę promocyjną na rzecz zwiększenia konsumpcji produktów ekologicznych zgodnych z celem, polityką i działaniami określonymi w ramach strategii „od pola do stołu” i w europejskim planie walki z rakiem. począwszy od 2021 r. Komisja:*

- *przydzielać większy budżet w ramach rocznych programów prac w dziedzinie polityki promocyjnej dotyczącej produktów rolnych w celu zwiększenia wiedzy na temat produktów ekologicznych wśród konsumentów i pobudzenia popytu konsumpcyjnego;*
- *zwiększać promocję unijnych produktów ekologicznych na docelowych rosnących rynkach w państwach trzecich np. poprzez udział w targach we współpracy z państwami członkowskimi;*
- *podnosić poziom świadomości na temat możliwości eksportowych dla unijnych producentów ekologicznych, aby wykorzystać naszą sieć umów o wolnym handlu i umów o równoważności; oraz*
- *zwiększać widoczność sektora poprzez przyznawanie nagród za wybitne osiągnięcia dotyczące łańcucha dostaw żywności ekologicznej w UE.*

1.2.Promowanie stołówek ekologicznych i zwiększanie zastosowania zielonych zamówień publicznych

Miasta, gminy miejskie i regiony odgrywają coraz ważniejszą rolę w promowaniu produkcji ekologicznej. Działania takie jak np. rozwój sieci stołówek serwujących przede wszystkim żywność ekologiczną oraz oferowanie bonów na żywność ekologiczną osobom wymagającym szczególnego traktowania mogłyby stworzyć znaczące możliwości pod względem zwiększenia konsumpcji i produkcji ekologicznej. Istniejące sieci należy zachęcać do zwiększenia liczby miast i gmin miejskich uczestniczących w krajowych lub lokalnych strategiach promujących żywność ekologiczną w stołówkach.

NAJWAŻNIEJSZE DANE LICZBOWE

¹⁷ Oprócz wydarzeń, w które służby Komisji już się angażują.

Kopenhaga jest pierwszym miastem, w którym 100 % stołówek publicznych ma w swojej ofercie żywność ekologiczną – pozyskują ją z około 25 000 hektarów ekologicznych gruntów rolnych położonych głównie wokół miasta. Wiedeń posiada sieć ekologicznych ogrodów miejskich o powierzchni około 860 ha, które zaopatrują również publiczne stołówki, a w szczególności przedszkola. W publicznych stołówkach w Rzymie wydaje się około 1 mln ekologicznych posiłków dziennie.

Przejsie na produkty ekologiczne mogłoby przynieść potencjalne korzyści dla podmiejskiego rolnictwa i akwakultury, przyczynić się do rozwoju lokalnych łańcuchów dostaw i wymiany najlepszych praktyk, na przykład pomiędzy publicznymi stołówkami i restauracjami. Jednocześnie zapewnienie produktów ekologicznych w stołówkach sprawi, że produkty te staną się dostępne dla szerszego grona konsumentów.

Potencjał w zakresie zwiększenia roli rolnictwa ekologicznego mają zielone zamówienia publiczne. Przy wdrażaniu takich procedur udzielania zamówień publicznych należy zwrócić szczególną uwagę na małe gospodarstwa rolne, mikroprzedsiębiorstwa oraz MŚP. W październiku 2019 r. Komisja wydała nowe unijne kryteria zielonych zamówień publicznych na żywność, usługi gastronomiczne i automaty sprzedające¹⁸. Niemniej jednak wśród administracji publicznej – zwłaszcza lokalnej – nadal brakuje wiedzy na temat możliwości oferowanych przez zielone zamówienia publiczne przy organizowaniu zamówień publicznych. W ramach strategii „od pola do stołu” Komisja zobowiązuje się do określenia najlepszego sposobu ustanowienia minimalnych obowiązkowych kryteriów dotyczących zrównoważonych zamówień na żywność w celu promowania zdrowej i zrównoważonej diety, w tym produktów ekologicznych, w szkołach i instytucjach publicznych, które powinny stanowić podstawę wszelkich przyszłych działań Komisji w tej dziedzinie.

Działanie nr 3: aby zachęcić do powszechniejszego serwowania żywności ekologicznej w publicznych stołówkach, Komisja wraz z zainteresowanymi stronami i państwami członkowskimi podejmie następujące działania:

- będzie zwiększać świadomość na temat kryteriów dotyczących zielonych zamówień publicznych wydanych w 2019 r., prac dotyczących zamówień publicznych na żywność dla zdrowia oraz wspólnego działania BestREMAP¹⁹;
- włączy produkty ekologiczne do minimalnych obowiązkowych kryteriów dotyczących zamówień publicznych na zrównoważoną żywność, które zostaną opracowane jako część ram prawnych dla zrównoważonych systemów żywnościowych do 2023 r.;
- przeanalizuje obecną sytuację w zakresie stosowania unijnych zielonych zamówień publicznych. Komisja wykorzysta krajowe plany działania w zakresie rolnictwa ekologicznego do monitorowania stosowania zielonych zamówień publicznych oraz wezwie państwa członkowskie do zwiększenia wykorzystania tych zamówień przez organy publiczne. Wezwie również państwa członkowskie do ustalenia ambitnych

¹⁸ COM(2019) 366 – Unijne kryteria zielonych zamówień publicznych na żywność, usługi gastronomiczne i automaty sprzedające.

¹⁹ Projekt Best-ReMaP dotyczący diety i żywienia ze szczególnym uwzględnieniem dzieci: <https://bestremap.eu/>

celów krajowych w zakresie uwzględnienia produktów ekologicznych w zielonych zamówieniach publicznych;

- *przygotuje, w ścisłej współpracy z Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym, Komitetem Regionów i Porozumieniem Burmistrzów, specjalne wydarzenia dla administracji publicznej odpowiedzialnej za publiczne usługi gastronomiczne, aby zwiększyć świadomość na temat zielonych zamówień publicznych w UE poprzez powiązanie tych inicjatyw z Europejskim Paktem na rzecz Klimatu, począwszy od 2022 r.*

1.3.Rozszerzenie programów żywienia ekologicznego dla szkół

Europejski program dla szkół wspiera dystrybucję owoców, warzyw, mleka i przetworów mlecznych wśród dzieci w połączeniu z działaniami edukacyjnymi, aby przywrócić kontakt dzieci z rolnictwem i pomóc im wykształcić zdrowe nawyki żywieniowe, zachęcając tym samym do zdrowego odżywiania i podtrzymując spożycie produktów uwzględnionych w programie w krótkiej i długiej perspektywie.

Zgodnie ze strategią „od pola do stołu” państwa członkowskie powinny traktować priorytetowo dystrybucję produktów ekologicznych w ramach europejskiego programu dla szkół, stosując kryteria wyboru lub udzielania zamówień publicznych lub bardziej korzystne warunki. Komisja uwzględni te zasady podczas przeglądu programów dla szkół. Obecnie w kilku państwach produktów ekologicznych nie traktuje się priorytetowo, co wynika głównie z tego, że są one często droższe niż produkty nieekologiczne. Skalę tego problemu można ograniczyć poprzez wprowadzenie przez państwa członkowskie środków podatkowych, takich jak zniesienie niższych stawek na pestycydy jako środki produkcji rolnej.

Działanie nr 4: *w ramach przeglądu ram europejskiego programu dla szkół, który zaplanowano na 2023 r. jako element strategii „od pola do stołu”, oraz zgodnie z europejskim planem walki z rakiem Komisja podejmie następujące działania:*

- *nawiąże współpracę z państwami członkowskimi w celu określenia sposobów dalszego zwiększenia dystrybucji produktów ekologicznych w programach dla szkół. Komisja wezwie państwa członkowskie do dalszego zwiększania tego udziału, a państwa pozostające w tyle będą musiały podjąć dodatkowe wysiłki; oraz*
- *przeprowadzi badania na temat rzeczywistych cen żywności, w tym roli opodatkowania, w celu opracowania zaleceń.*

1.4.Zapobieganie fałszowaniu żywności i wzmacnianie zaufania konsumentów

Sukces produktów ekologicznych pod względem rozwoju rynku i preferencji konsumentów zależy od zaufania konsumentów do unijnego logo produkcji ekologicznej i związanego z nim systemu kontroli. Przypadki oszukańczych praktyk i celowego naruszania zasad produkcji ekologicznej mogą negatywnie wpłynąć na zaufanie konsumentów do produktów ekologicznych.

W celu zapobiegania fałszowaniu produktów ekologicznych i zwalczania tego procederu bardzo ważna jest współpraca na poziomie krajowym i unijnym pomiędzy urzędnikami posiadającymi wiedzę na temat łańcucha rolno-spożywczego, policjantami i funkcjonariuszami celnymi posiadającymi uprawnienia do przeprowadzania dochodzeń, sędziami i prokuraturami. Dotyczy to również rozszerzania i optymalizowania wykorzystania nowych technologii.

Działanie nr 5: *począwszy od 2021 r. Komisja będzie intensyfikować działania na rzecz zwalczania oszukańczych praktyk, a w szczególności:*

- *zapewni solidny nadzór nad systemami kontroli w państwach członkowskich i państwach trzecich; zacieśni współpracę z administracjami państw członkowskich i państw trzecich uznanych za równoważne, opierając się m.in. na wprowadzanych przez nie środkach i wynikach poprzednich kontroli;*
- *będzie wspierać państwa członkowskie w opracowaniu i wdrażaniu polityki zapobiegania fałszowaniu produktów ekologicznych, organizując ukierunkowane warsztaty w celu wymiany zdobytych doświadczeń i najlepszych praktyk;*
- *będzie współpracować z unijną siecią na rzecz przeciwdziałania fałszowaniu żywności i Europolem w zakresie analizy sektora w celu zapobiegania oszustwom i koordynowania dochodzeń; zintensyfikuje współpracę z właściwymi organami i organami ścigania w państwach trzecich w celu wymiany informacji na temat handlu produktami ekologicznymi i ich fałszowania;*
- *będzie wspierać państwa członkowskie przy pomocy wytycznych dotyczących ściślejszej kontroli przywozu na granicach;*
- *będzie promować ulepszone środki zwalczania oszukańczych praktyk poprzez katalogi sankcji;*
- *wprowadzi środki mające na celu informowanie konsumentów lub wycofanie z rynku produktów, w przypadku których stwierdzono, że zostały sfalszowane; oraz*
- *opracuje systemy wczesnego ostrzegania wykorzystujące sztuczną inteligencję do eksploracji danych w UE (np. system zarządzania informacjami w zakresie kontroli urzędowych – IMSOC²⁰) oraz bazy danych państw członkowskich.*

1.5. Poprawienie identyfikowalności

Reputacja sektora ekologicznego zależy od możliwości prześledzenia pochodzenia produktów od pola do stołu. Aby zwiększyć identyfikowalność i przejrzystość, ważne jest, aby mieć jasny obraz podmiotów gospodarczych zaangażowanych w produkcję, dystrybucję i wprowadzanie do obrotu produktów ekologicznych w UE. Jednostki certyfikujące są już zobowiązane do publikowania na swoich stronach internetowych certyfikatów ekologicznych podmiotów gospodarczych, ale informacje te nie zostały jeszcze scentralizowane na jednej ogólnounijnej stronie internetowej.

²⁰ System zarządzania informacjami w zakresie kontroli urzędowych (IMSOC): https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2019/1715/OJ

Działanie nr 6: w 2021 r. Komisja rozpocznie realizację następujących działań:

- utworzy bazę danych zawierającą certyfikaty wszystkich podmiotów z UE, a później również odpowiednich podmiotów z państw trzecich, w oparciu o analizę rozpoczętą już w ramach planu działania na 2014 r. oraz w formie działań następnych podejmowanych w związku z zaleceniami Europejskiego Trybunału Obrachunkowego²¹;
- będzie promować rejestrację właściwych organów i podpisywanie świadectw kontroli przez jednostki certyfikujące w systemie TRACES w formie cyfrowej. Ten elektroniczny proces pozwoli zmniejszyć obciążenie administracyjne i ryzyko fałszowania dokumentów; oraz
- będzie koordynować regularne działania na rzecz poprawy identyfikowalności produktów ekologicznych we współpracy z państwami członkowskimi, ich jednostkami certyfikującymi i państwami trzecimi, zwłaszcza w przypadku podejrzeń wystąpienia fałszowania żywności.

Technologie cyfrowe mogą pomóc w oznaczaniu, śledzeniu, lokalizowaniu i udostępnianiu danych dotyczących produktów, a Komisja pracuje nad rozwiązaniami takimi jak paszporty cyfrowe. Sektor ekologiczny mógłby odnieść korzyści z zastosowania nowych technologii, w szczególności ze względu na fakt, że charakteryzuje się on coraz bardziej złożonymi łańcuchami wartości i potrzebą zapewnienia przejrzystości. Sztuczna inteligencja, łańcuch bloków (blockchain) i podobne technologie mogą pomóc w promowaniu certyfikacji ekologicznej, w szczególności poprzez zapewnienie przejrzystości w całym łańcuchu dostaw i identyfikowalności produktów, co przyczyni się do zwiększenia zaufania konsumentów.

Działanie nr 7: w 2021 r. Komisja rozpocznie realizację następujących działań:

- zachowując synergię z pracami nad cyfrowymi paszportami produktów – oceni, w jakim stopniu stosowanie łańcucha bloków lub innych technologii cyfrowych mogłoby przyczynić się do zwiększenia identyfikowalności produktów ekologicznych, a w ramach drugiego etapu zaplanuje projekt pilotażowy z udziałem zainteresowanych stron. Etapy te zostaną uzupełnione działaniami w ramach programu „Horyzont Europa” dotyczącymi wykorzystania technologii łańcucha bloków w sektorze rolno-spożywczym, a także innymi ukierunkowanymi działaniami w zakresie badań i innowacji, których celem jest opracowanie innowacyjnych rozwiązań w zakresie śledzenia żywności ekologicznej.

²¹ System kontroli produktów ekologicznych został udoskonalony, lecz niektóre wyzwania wciąż są aktualne: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADDocuments/SR19_04/SR_organic-food_pl.pdf

1.6. Wkład sektora prywatnego

Sprzedawcy detaliczni, firmy świadczące usługi gastronomiczne, restauracje i firmy świadczące usługi dostarczania żywności mogą odegrać ważną rolę w popularyzacji ekologicznych produktów spożywczych. Mogą one na przykład zapewnić wystarczającą i przystępną cenowo ofertę produktów ekologicznych w sklepach spożywczych, supermarketach i sklepach internetowych, a także ekologiczne menu w restauracjach i usługach gastronomicznych. Działania te można połączyć z wyjaśnieniem korzyści ekonomicznych, środowiskowych i społecznych płynących z produkcji ekologicznej.

Ponadto sektor prywatny może odegrać ważną rolę w promowaniu żywności ekologicznej, w tym poprzez informowanie swoich pracowników o korzyściach płynących z rolnictwa ekologicznego (np. przy użyciu materiałów informacyjnych udostępnionych przez UE), oferowanie produktów ekologicznych w swoich stołówkach oraz nagradzanie swoich pracowników „eko-bonami”, które mogą wykorzystać na zakup produktów rolnictwa ekologicznego.

Działanie nr 8: w celu zwiększenia roli detalistów, hurtowników, firm świadczących usługi gastronomiczne, restauracji i innych przedsiębiorstw Komisja, począwszy od 2021 r.:

- będzie dążyć do uzyskania od odpowiednich zainteresowanych stron jednoznacznych zobowiązań do wspierania i zwiększania dystrybucji i sprzedaży produktów ekologicznych w kontekście kodeksu postępowania dotyczącego odpowiedzialnych praktyk w zakresie biznesu i marketingu w ramach strategii „od pola do stołu” oraz rozpowszechniać najlepsze praktyki w ramach odpowiednich platform, takich jak platforma zainteresowanych stron gospodarki o obiegu zamkniętym; oraz
- nawiąże partnerstwa z przedsiębiorstwami, które chcą promować stosowanie produktów ekologicznych w ramach swojej korporacyjnej polityki zrównoważonego rozwoju. Środki te zostaną szerzej omówione w ramach Platformy Biznes i Bioróżnorodność²².

OŚ 2: DROGA DO ROKU 2030: STYMULOWANIE KONWERSJI I WZMACNIANIE CAŁEGO ŁAŃCUCHA WARTOŚCI

Jak wspomniano powyżej, średnia unijna wynosząca 8,5 % udziału gruntów rolnych przeznaczonych na rolnictwo ekologiczne skrywa znaczne różnice między państwami członkowskimi: od niskiego udziału wynoszącego 0,5 % do wysokiego wynoszącego ponad 25 %. To samo dotyczy produkcji akwakultury ekologicznej, która wyraźnie rośnie w niektórych państwach członkowskich, podczas gdy w innych jest jeszcze na wczesnym etapie rozwoju²³.

Te różnice między państwami członkowskimi wynikają częściowo z faktu, że w niektórych z nich brakuje odpowiednich struktur. Ustanowienie odpowiednich struktur

²² https://ec.europa.eu/environment/biodiversity/business/index_en.htm

²³ Sprawozdanie EUMOFA dotyczące akwakultury ekologicznej, maj 2017 r.

umożliwiłoby właściwe ukierunkowanie produkcji ekologicznej w łańcuchach dostaw, co z kolei pozwoliłoby rolnikom w pełni korzystać z wartości dodanej produkcji ekologicznej. Plan działania powinien stanowić impuls do upowszechniania produkcji ekologicznej, zwłaszcza w tych państwach członkowskich, w których jej udział jest mniejszy niż średnia UE. Większość państw członkowskich określiła już krajowe cele dotyczące powierzchni użytków rolnych objętych produkcją ekologiczną, w większości przypadków jako udział w wykorzystywanej powierzchni użytków rolnych.

Jednocześnie WPR nadal stanowi kluczowe narzędzie wspierania konwersji. Obecnie około 1,8 % środków w ramach WPR przeznacza się na wsparcie rolnictwa ekologicznego. Przyszła WPR będzie obejmować ekoprogramy, na które – w zależności od wyniku negocjacji – przeznaczony zostanie budżet w wysokości 38–58 mld EUR na lata 2023–2027²⁴. Ekoprogramy mogą być wykorzystywane do wspierania rolnictwa ekologicznego. EFMRA będzie nadal wspierać konwersję na akwakulturę ekologiczną.

1.

2.

2.1. Zachęcanie do konwersji, inwestowania i wymiany najlepszych praktyk

W ramach programów rozwoju obszarów wiejskich WPR rolnicy otrzymali wsparcie finansowe na konwersję swoich gospodarstw na produkcję ekologiczną oraz na jej utrzymanie. Wsparcie to okazało się kluczowe w zachęcaniu rolników do przechodzenia na rolnictwo ekologiczne. Jest to główny czynnik wpływający na wzrost powierzchni gruntów, na których prowadzona jest produkcja ekologiczna. W ramach przyszłej WPR państwa członkowskie będą miały możliwość elastycznego wspierania ekologicznych podmiotów gospodarczych w sposób dostosowany do ich potrzeb, zarówno w ramach funduszy rozwoju obszarów wiejskich, jak i poprzez ukierunkowane ekoprogramy bezpośredniego wsparcia dochodów. Budżet na środki wsparcia konwersji na produkcję ekologiczną i jej utrzymania oraz budżet na wsparcie inwestycyjne w ramach planów strategicznych WPR powinien być dostosowany do krajowego celu w zakresie zwiększenia produkcji ekologicznej.

Rolnictwo ekologiczne zapewnia cenny wkład w realizację szczegółowych celów WPR i wspólnej polityki rybołówstwa (WPRyb), które obejmują w szczególności: „zapewnienie godziwych dochodów rolnikom”, „poprawę pozycji rolników w łańcuchu wartości”, „zapewnienie zrównoważonego rozwoju i wydajnego gospodarowania zasobami naturalnymi”, „ochronę różnorodności biologicznej, wzmacnianie usług ekosystemowych oraz ochronę siedlisk i krajobrazu” oraz „poprawę reagowania rolnictwa UE i akwakultury UE na potrzeby społeczne dotyczące żywności i zdrowia, jak również dobrostanu zwierząt”.

Rolnictwo ekologiczne zostało szczegółowo omówione w zaleceniach skierowanych do państw członkowskich w sprawie dziewięciu szczegółowych celów WPR. W zaleceniach

²⁴ Ostateczny budżet dla ekoprogramu (2023–2027) jest nadal przedmiotem dyskusji między Parlamentem Europejskim a Radą w kontekście reformy WPR. W stanowisku PE przewiduje się przydział środków budżetowych w wysokości 58,1 mld EUR, a w stanowisku Rady – 38,7 mld EUR.

tych Komisja Europejska zwraca się do państw członkowskich o ustalenie wyraźnych krajowych wartości dla docelowego obszaru objętego produkcją ekologiczną, biorąc pod uwagę ich specyficzną sytuację i wyżej wymienione zalecenia.

Komisja będzie rozwijać pomoc techniczną dla rolników w całej UE w ramach WPR po 2020 r., aby zachęcić ich do wprowadzania rolnictwa ekologicznego. Wsparcie dla akwakultury ekologicznej będzie udzielane w ramach Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (EFMRA) na lata 2021–2027.

Rozwój sektora ekologicznego wymaga również podnoszenia i uzupełniania kwalifikacji pracowników sektora rolno-spożywczego. Europejski pakt na rzecz umiejętności daje możliwości tworzenia partnerstw na rzecz umiejętności na dużą skalę w ekosystemach przemysłowych, takich jak sektor rolno-spożywczy, i powinien zostać w pełni wykorzystany do osiągnięcia celów określonych w niniejszym komunikacie.

Działanie nr 9: w ramach nowej WPR i WPRyb Komisja:

- *począwszy od 2023 r. będzie oceniać szczególne warunki i potrzeby państw członkowskich dotyczące rozwoju sektora ekologicznego i zapewniać, aby państwa członkowskie jak najlepiej wykorzystywały możliwości oferowane przez nową WPR w celu wspierania krajowego sektora ekologicznego. Wsparcie to obejmie m.in. pomoc techniczną, wymianę najlepszych praktyk i innowacji w zakresie produkcji ekologicznej oraz pełne wykorzystanie odpowiednich instrumentów WPR, takich jak ekoprogramy oraz zobowiązania w dziedzinie zarządzania środowiskowego rozwojem obszarów wiejskich, które obejmują rolnictwo ekologiczne. Większa uwaga poświęcona zostanie usługom doradczym dla gospodarstw rolnych, w szczególności w ramach systemu wiedzy i innowacji w dziedzinie rolnictwa (AKIS), aby propagować wymianę istotnej wiedzy;*
- *począwszy od 2022 r. będzie propagować wymianę najlepszych praktyk (programy kształcenia i szkolenia, kursy, materiały itp.) na szczeblu unijnym i krajowym, aby umożliwić placówkom edukacyjnym (np. uczelniom technicznym, uniwersytetom) opracowywanie kursów dotyczących rolnictwa ekologicznego w ramach ogólnego programu nauczania oraz przedstawianie innowacyjnych rozwiązań ukierunkowanych na sektor ekologiczny (produkcja, przetwórstwo, sprzedaż detaliczna i spożycie). Utworzone zostaną unijne sieci demonstracyjnych gospodarstw rolnych zajmujących się określonymi tematami, aby propagować podejście partycypacyjne (rozpowszechnianie). Najlepsze praktyki i synergie z projektami EPI-AGRI będą propagowane za pośrednictwem przyszłej sieci WPR; oraz*
- *będzie zachęcać państwa członkowskie do uwzględnienia wzrostu akwakultury ekologicznej w ich wieloletnich krajowych planach strategicznych na rzecz akwakultury oraz do jak najlepszego wykorzystania możliwości, jakie oferuje EFMRA 2021–2027, aby osiągnąć ten cel. Komisja będzie również ułatwiać wymianę najlepszych praktyk i innowacji w zakresie akwakultury ekologicznej w kontekście otwartej metody koordynacji.*

2.2.Rozwijanie analizy sektorowej w celu zwiększenia przejrzystości rynku

Dostępność danych – w szczególności dotyczących produkcji, cen w łańcuchu dostaw żywności ekologicznej, handlu, preferencji konsumentów i poszczególnych kanałów marketingowych – ma zasadnicze znaczenie dla kształtowania, monitorowania i oceny polityki UE w zakresie produkcji ekologicznej. Dalsze wysiłki na rzecz regularnego gromadzenia, analizy i rozpowszechniania danych zwiększą przejrzystość oraz zaufanie do sektora ekologicznego.

Działanie nr 10: *aby zapewnić kompleksowy przegląd sektora, począwszy od 2021 r. Komisja:*

- *będzie publikować regularne sprawozdania dotyczące produkcji ekologicznej w UE, na podstawie danych Eurostatu, zawierające w szczególności informacje na temat powierzchni, gospodarstw zaangażowanych w produkcję ekologiczną oraz głównych sektorów produkcji; oraz*
- *będzie publikować roczne sprawozdania dotyczące przywozu produktów ekologicznych z państw trzecich.*

Zainteresowane strony, organy administracji publicznej i środowiska akademickie są również coraz bardziej zainteresowane dostępem do dokładnych i aktualnych danych na temat produktów ekologicznych. Ten rodzaj przejrzystości pomoże budować zaufanie między podmiotami w łańcuchu żywnościowym, zapewni zgodność produkcji z trendami konsumpcyjnymi, a ostatecznie pozwoli podmiotom na podejmowanie lepszych decyzji w zakresie produkcji i inwestycji.

Działanie nr 11: *począwszy od 2022 r. Komisja:*

- *zwiększy intensywność zbierania danych rynkowych we współpracy z państwami członkowskimi i rozszerzy analizę prowadzoną przez Europejskie Centra Monitorowania Rynku na produkty ekologiczne.*

2.3.Wspieranie organizacji łańcucha żywnościowego

Rolnictwo ekologiczne ma charakter rozproszony, a producenci mają dostęp do ograniczonej liczby przetwórców i sprzedawców detalicznych. Nierównowaga w łańcuchu żywnościowym ograniczająca siłę przetargową rolników ekologicznych może się zwiększyć w miarę zwiększania się ogólnego udziału produktów ekologicznych w rynku sektora spożywczego.

Tworząc „organizację producentów”²⁵ lub przystępując do niej, rolnicy ekologiczni mogą korzystać z funduszy UE w ramach WPR, a także ze wsparcia i funduszy

²⁵ „Organizacje producentów” mogą odnosić się do każdego rodzaju podmiotu, który został utworzony z inicjatywy producentów w określonym sektorze (współpraca horyzontalna) w celu osiągnięcia co najmniej jednego ze szczegółowych celów wymienionych w rozporządzeniu (UE) nr 1308/2013

dostępnych w ramach wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury oraz EFMRA, w celu zapewnienia lepszej organizacji między poszczególnymi uczestnikami łańcucha dostaw produktów ekologicznych. Stopa współfinansowania programów operacyjnych obejmujących produkcję ekologicznych owoców i warzyw jest wyższa. Obecnie niewiele jednak wiadomo na temat stopnia koncentracji w produkcji ekologicznej oraz tego, czy jej organizacja wymaga szczególnej uwagi.

Drobni rolnicy w UE borykają się ze stosunkowo wysokimi kosztami i biurokracją związaną z certyfikacją ekologiczną. Rozporządzenie 2018/848 w sprawie produkcji ekologicznej wprowadzi system „certyfikacji grupowej” umożliwiający gospodarstwom spełniającym określone kryteria utworzenie grupy z innymi małymi gospodarstwami w celu zmniejszenia kosztów kontroli i certyfikacji oraz związanych z nimi obciążeń administracyjnych. Przepis ten wzmocni również sieci lokalne i poprawi rynki zbytu.

Działanie nr 12: począwszy od 2021 r. Komisja:

- *przeprowadzi analizę stopnia zorganizowania łańcuchów dostaw w sektorze ekologicznym i określi sposoby jego poprawy w porozumieniu z przedstawicielami organizacji producentów i innymi zainteresowanymi stronami; oraz*
- *zbada prawne możliwości tworzenia określonych organizacji producentów ekologicznych lub przystępowania do nich oraz, w miarę możliwości, zachęci państwa członkowskie do przeznaczania funduszy na ten cel. Organizacje producentów mają większą władzę rynkową i zasadniczo mogą pomóc we wzmocnieniu pozycji rolników ekologicznych w rolno-spożywczym łańcuchu dostaw, zwłaszcza w obliczu nieuczciwych praktyk handlowych²⁶. Jeżeli istnieją wystarczające dowody na to, że występują nieuczciwe praktyki handlowe szkodzące producentom ekologicznym, Komisja zajmuje się nimi, wykorzystując wszystkie dostępne jej narzędzia.*

Działanie nr 13: począwszy od 2022 r. Komisja:

- *będzie podnosić poziom świadomości i zapewniać lepsze informacje na temat „certyfikacji grupowej”, umożliwiającej małym gospodarstwom rolnym dzielenie kosztów i obciążeń administracyjnych związanych z certyfikacją, zgodnie z rozporządzeniem 2018/848 w sprawie produkcji ekologicznej.*

ustanawiającym wspólną organizację rynków produktów rolnych – niezależnie od tego, czy jest on formalnie uznany na podstawie art. 152 lub 161. Kontrolę nad nimi sprawują producenci i mogą one przybierać różne formy prawne, np. spółdzielni rolniczych, stowarzyszeń rolników lub prywatnych spółek, których udziałowcami są producenci.

²⁶ W niedawnym badaniu dotyczącym OP stwierdzono, że „OP są również w stanie lepiej niż indywidualni rolnicy przeciwstawić się praktykom partnerów biznesowych, które są postrzegane jako niesprawiedliwe wobec rolników lub niezgodne z warunkami umowy”: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2c31a562-eef5-11e9-a32c-01aa75ed71a1/language-en>

2.4. Wzmocnienie lokalnych i małych przetwórców oraz wspieranie krótkiego obiegu handlowego

Rolnictwo ekologiczne rozwinęło się głównie na poziomie produkcji podstawowej, natomiast przetwórstwo ekologiczne jest mniej rozwinięte i uregulowane. Dlatego inwestowanie w staranne techniki przetwarzania oraz zrównoważone opakowania wielokrotnego użytku, a także osiągnięcie lepszego zrozumienia kwestii jakości i bezpieczeństwa w ekologicznych łańcuchach dostaw, w połączeniu z regulacjami, jest ważne dla tworzenia nowej wartości dla konsumentów.

Minimalizowanie transportu żywności i wpływu na zmianę klimatu jest kolejnym wyzwaniem dla ekologicznych łańcuchów dostaw, wymagającym usprawnienia logistyki ekologicznych produktów rolnych i sieci środków produkcji rolnej²⁷. Umożliwi to małym producentom ekologicznym znajdującym się w regionach oddalonych znalezienie rynku zbytu dla swojej produkcji i skorzystanie z wartości dodanej wynikającej z ich statusu ekologicznego.

Jednak podmioty gospodarcze często niechętnie przechodzą na produkcję ekologiczną ze względu na brak zorganizowanych i wydajnych ekologicznych łańcuchów dostaw komercyjnych. Oprócz przekrojowych problemów, jakie dotyczą rolno-spożywcze łańcuchy dostaw, dystrybucja produktów ekologicznych może wiązać się z wysokimi kosztami operacyjnymi i brakiem równowagi między podażą a popytem.

Wymiana doświadczeń i wiedzy może zachęcać do tworzenia lokalnych rynków żywności i krótkich łańcuchów dostaw oraz pomóc w utrzymaniu integralności ekologicznej jakości produktu. Ważne są również specjalne programy i uczestnictwo w sieciach obszarów wiejskich.

Produkcja ekologiczna może pomóc w stymulowaniu opracowywania nowych modeli biznesowych. „Biookręgi” okazały się skuteczne w integrowaniu rolnictwa ekologicznego i innych działań lokalnych w celu zwiększenia atrakcyjności turystycznej²⁸ również na obszarach znajdujących się poza głównym obiegiem turystycznym. „Biookrąg” to obszar geograficzny, na którym rolnicy, społeczeństwo, operatorzy turystyczni, stowarzyszenia i organy publiczne zawierają porozumienie o zrównoważonym zarządzaniu lokalnymi zasobami zgodnie z zasadami i praktykami produkcji ekologicznej. Celem jest maksymalne wykorzystanie potencjału gospodarczego i społeczno-kulturalnego danego obszaru. Każdy „biookrąg” obejmuje aspekty takie jak styl życia, odżywianie, stosunki interpersonalne oraz aspekty przyrodnicze. Dzięki temu konsumenci doceniają lokalną produkcję rolną, co sprawia, że ma ona wyższą wartość rynkową.

Działanie nr 14: poczynszy od 2023 r. Komisja:

- *zaangażuje się we współpracę z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami w celu wspierania lokalnych i małych przetwórców, zgodnie z celem*

²⁷ Stolze i in.: „Organic in Europe, expanding beyond a niche” [„Produkty ekologiczne w Europie, wyjście poza niszę”] w: Organics in Europe, prospects and development 2016.

²⁸ FAO, „The experience of Bio-districts in Italy” [„Doświadczenia z biookręgami we Włoszech”]: <http://www.fao.org/agroecology/database/detail/en/c/1027958/>

rozporządzenia 2018/848 w sprawie produkcji ekologicznej, aby przejść do „krótszych ekologicznych łańcuchów dostaw zapewniających korzyści środowiskowe i społeczne” w ramach starań na rzecz wspierania handlu produktami ekologicznymi na jednolitym rynku UE. Działanie to usprawni ukierunkowane badania i innowacje w ramach programu „Horyzont Europa”, w tym wsparcie dla wykorzystania technologii cyfrowych; oraz

- będzie zachęcać państwa członkowskie do wspierania rozwoju i wdrażania „biookręgów”.

Działanie nr 15: z uwagi na fakt, że rolnictwo ekologiczne może poprawić włączenie społeczne na obszarach wiejskich, upowszechniając jednocześnie godne warunki pracy i życia, począwszy od 2022 r. Komisja:

- będzie pomagać państwom członkowskim w projektowaniu środków na rzecz rolnictwa ekologicznego na obszarach wiejskich, służących promowaniu równouprawnienia płci i młodych rolników/zatrudnienia ludzi młodych, co może obejmować dzielenie się najlepszymi praktykami.

2.5.Lepsze żywienie zwierząt zgodnie z zasadami produkcji ekologicznej

Ekologiczna hodowla zwierząt musi spełniać restrykcyjne normy UE w zakresie dobrostanu zwierząt i zaspokajać potrzeby behawioralne poszczególnych gatunków zwierząt, zgodnie z unijnym podejściem do zdrowia zwierząt polegającym na zapobieganiu chorobom. Niezbędne dodatki paszowe, takie jak witaminy, coraz częściej produkuje się w drodze fermentacji z wykorzystaniem mikroorganizmów zmodyfikowanych genetycznie (GMM)²⁹. Ponieważ ta technika produkcji nie jest zgodna z zasadami produkcji ekologicznej, a przemysł produkujący dodatki paszowe może nie ubiegać się o zezwolenie na dodatki produkowane z konwencjonalnych mikroorganizmów, rosną problemy z zaopatrzeniem w niezbędne dodatki w ekologicznej hodowli zwierząt gospodarskich.

Oprócz zwiększenia dostępności białek paszowych pozyskiwanych lokalnie należy znaleźć alternatywne źródła białka do pasz, aby zapewnić zrównoważone i zróżnicowane żywienie zwierząt. Mogłyby one obejmować owady, morskie zasoby paszy (np. algi) i produkty uboczne z biogospodarki (np. odpady z rybołówstwa i akwakultury). Ponadto należy uaktualniać normy dotyczące ekologicznej paszy dla zwierząt.

Działanie nr 16: Komisja zamierza:

- wspierać badania naukowe i innowacje w ramach programu „Horyzont Europa” w zakresie alternatywnych źródeł ekologicznych witamin i innych substancji, które

²⁹ W przypadku dodatków paszowych produkowanych przy ograniczonym stosowaniu GMM podmiot gospodarczy musi wykazać, że dodatek nie zawiera żadnych domieszek mikroorganizmów wytwarzających, w szczególności żadnych domieszek rekombinowanego DNA.

mogą okazać się niezbędne, oraz alternatywnych źródeł białka, mając na uwadze ich techniczną i ekonomiczną wykonalność;

- *zbadać sposoby wspierania stosowania dodatków paszowych wytwarzanych bez GMM, pasz na bazie owadów oraz morskich zasobów paszy; oraz*
- *przyjąć w 2022 r. inicjatywę w sprawie alg, aby wspierać produkcję alg w UE i wspierać unijny sektor alg w celu zapewnienia dostaw alg jako alternatywnego materiału paszowego dla ekologicznej hodowli zwierząt.*

2.6.Wzmocnienie akwakultury ekologicznej

Akwakultura ekologiczna może pomóc w zaspokojeniu popytu konsumpcyjnego na zróżnicowaną żywność wysokiej jakości, produkowaną w sposób przyjazny dla środowiska i zapewniającą dobrostan zwierząt. Może ona również pomóc wypełnić lukę między popytem na produkty akwakultury w UE a produkcją zrównoważonych produktów akwakultury oraz zmniejszyć nacisk na dzikie stada.

Działanie nr 17: począwszy od 2022 r. Komisja zamierza:

- *wspierać badania naukowe i innowacje dotyczące alternatywnych źródeł składników pokarmowych, hodowli i dobrostanu zwierząt w akwakulturze; promowanie inwestycji w dostosowane systemy polikultury i akwakultury multitroficznej; a także promowanie działań w zakresie wylęgarni i podchowalni ekologicznych młodych osobników; oraz*
- *rozpoznać i uwzględnić we właściwy sposób wszelkie specyficzne przeszkody utrudniające wzrost unijnej akwakultury ekologicznej.*

W nowych wytycznych dotyczących zrównoważonego rozwoju akwakultury w UE, których przyjęcie przez Komisję ma nastąpić wiosną 2021 r., państwa członkowskie i zainteresowane strony zostaną zachęczone do wspierania wzrostu produkcji ekologicznej.

OŚ 3: PRODUKCJA EKOLOGICZNA WZOREM DO NAŚLADOWANIA: ZWIĘKSZENIE WKŁADU ROLNICTWA EKOLOGICZNEGO W ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

Zrównoważony i odporny sektor rolnictwa i akwakultury zależy od zwiększonej różnorodności biologicznej, która jest podstawą zdrowego ekosystemu i ma kluczowe znaczenie dla utrzymania obiegu składników pokarmowych w glebie, czystej wody i zapylaczy. Większa różnorodność biologiczna umożliwia rolnikom lepsze przystosowanie się do zmiany klimatu. Sektor ekologiczny jest z natury ukierunkowany na wyższe normy środowiskowe, zapisane w jego celach i zasadach.

Ważne jest, aby w związku ze wzrostem globalnej temperatury i rosnącą nieprzewidywalnością pogody zwiększyć rolę, jaką rolnictwo, w tym ekologiczne, odgrywa w walce ze zmianą klimatu. Ekstensywne praktyki rolnicze oraz wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych zamiast paliw kopalnych dają sektorowi rolnictwa

ekologicznego możliwość prowadzenia w lepszym wykorzystaniu zasobów oraz zmniejszeniu ilości odpadów i emisji dwutlenku węgla.

W niniejszym planie działania skoncentrowano się wyłącznie na promowaniu rolnictwa ekologicznego i jego wkładu w zrównoważony rozwój. Produkcja ekologiczna ma jednak również potencjał, by poprawić swój wpływ na środowisko. Ślad środowiskowy produkcji żywności omówiono szerzej w strategii „od pola do stołu”.

Badania będą miały kluczowe znaczenie dla osiągnięcia tych celów. W tym kontekście **Komisja Europejska zamierza skierować co najmniej 30 % środków przeznaczonych na przyszłe zaproszenia do składania wniosków związane z 3. obszarem interwencji „Rolnictwo, leśnictwo i obszary wiejskie” w 6. klastrze w ramach programu „Horyzont Europa” na kwestie dotyczące sektora ekologicznego lub z nim związane.**

3.

3.1. Zmniejszenie śladu klimatycznego i środowiskowego

Rolnictwo i akwakultura odgrywają zasadniczą rolę w realizacji ambicji UE, aby do 2050 r. Europa stała się neutralna pod względem emisji dwutlenku węgla, poprzez zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych. Rolnictwo ekologiczne obejmuje stosowanie szeregu praktyk zarządzania, które przyczyniają się do łagodzenia zmiany klimatu i przynoszą dodatkowe korzyści dla środowiska i różnorodności biologicznej.

W ostatnich latach nastąpił gwałtowny wzrost zarówno publicznego, jak i prywatnego zainteresowania informacjami środowiskowymi, wykraczającymi poza informacje oferowane obecnie w ramach oznakowania ekologicznego. Konsumentów są coraz bardziej zainteresowani wiedzą na temat wpływu produktów na środowisko, gdyż chcą podejmować decyzje uwzględniające zrównoważony rozwój. Decyzje takie wspierałyby unijne dążenie do osiągnięcia zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń. Jak zapowiedziano w planie działania UE dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym i w Europejskim programie na rzecz konsumentów, Komisja proponuje środki mające na celu zwalczanie pseudoekologicznego marketingu.

Działanie nr 18: począwszy od 2022 r. Komisja:

- *podejmie kroki³⁰, aby utworzyć, we współpracy z zainteresowanymi stronami, sieć pilotażową korzystnych dla klimatu gospodarstw ekologicznych w celu dzielenia się najlepszymi praktykami³¹. Wkładem w tworzenie sieci pilotażowej może być proponowana misja w obszarze „stan gleby i żywność”, w szczególności poprzez wdrożenie żywych laboratoriów i sztandarowych projektów oraz innych działań wspierających uprawy sprzyjające pochłanianiu dwutlenku węgla przez glebę.*

³⁰ Po ukończeniu modułów dotyczących emisji gazów cieplarnianych i gospodarowania składnikami pokarmowymi w ramach narzędzia dotyczącego zrównoważonego gospodarowania.

³¹ Oszacowanie śladu węglowego powinno być zgodne z metodami opracowanymi przez Komisję Europejską, a w szczególności ze śladem środowiskowym produktów i organizacji określonym w zaleceniu Komisji z dnia 9 kwietnia 2013 r. (2013/179/UE).

3.2. Zwiększanie bioróżnorodności genetycznej i plonów

Rola rolnictwa ekologicznego w utrzymaniu zdrowego ekosystemu, poszanowaniu różnorodności biologicznej i istnienia naturalnych drapieżników oraz zachowaniu równowagi ekologicznej jest powszechnie uznawana. W rozporządzeniu 2018/848 w sprawie produkcji ekologicznej wprowadzono szczegółowe cele i powiązane zasady ochrony różnorodności biologicznej, które podkreślą rolę rolników ekologicznych jako promotorów ochrony różnorodności biologicznej. W ramach strategii „od pola do stołu” Komisja dokona również przeglądu dyrektyw w sprawie obrotu materiałem siewnym, aby ułatwić rejestrację odmian nasion, w tym odmian stosowanych w rolnictwie ekologicznym, oraz opracuje działania mające na celu ochronę zasobów genetycznych i rozwój nasion o większej zmienności genetycznej i szerszym potencjale różnorodności biologicznej.

Uprawy ekologiczne osiągają mniejsze plony w porównaniu z uprawami konwencjonalnymi. Zmniejszenie rozbieżności w zakresie plonów ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia rentowności ekonomicznej, zwłaszcza w przypadku upraw, dla których rozbieżności w zakresie plonów są nadal stosunkowo duże.

Działanie nr 19: w celu zwiększenia bioróżnorodności i plonów Komisja zamierza:

- *począwszy od 2022 r. przeznaczyć finansowanie w ramach programu „Horyzont Europa”, aby wspierać ochronę i wykorzystywanie zasobów genetycznych, działania w zakresie hodowli wstępnej i hodowli oraz dostępność nasion ekologicznych, a także przyczyniać się do tworzenia ekologicznego heterogenicznego materiału przeznaczonego do reprodukcji roślin³² oraz odmian roślin odpowiednich do produkcji ekologicznej;*
- *tworzyć unijne sieci demonstracyjnych gospodarstw rolnych, aby propagować podejście partycypacyjne (rozpowszechnianie). Najlepsze praktyki i synergie z projektami EPI-AGRI będą propagowane za pośrednictwem przyszłej sieci WPR;*
- *poświęcić większą uwagę usługom doradczym dla gospodarstw rolnych, w szczególności w ramach systemu wiedzy i innowacji w dziedzinie rolnictwa (AKIS), aby propagować dzielenie się wiedzą dotyczącą materiałów odpowiednich do rolnictwa ekologicznego; oraz*
- *wspierać badania naukowe i innowacje dotyczące zwiększania plonów ekologicznych.*

3.3. Rozwiązania alternatywne dla spornych środków i inne środki ochrony roślin

Rolnictwo ekologiczne jest znane z ograniczenia stosowania środków wytworzonych poza gospodarstwem. Prawodawstwo ekologiczne zezwala na stosowanie określonego zestawu środków ochrony roślin, które wywierają mniejszy wpływ na środowisko i na

³² Ekologiczny materiał heterogeniczny: materiał przeznaczony do reprodukcji roślin nienależący do danej odmiany, ale należący do grupy roślin w ramach jednego taksonu botanicznego.

glebę. Niektóre substancje szkodzą jednak faunie glebowej, a po przedostaniu się do wód gruntowych mogą zagrażać gatunkom wodnym. Dlatego ważne jest, aby nadal poszukiwać sposobów stopniowego wycofywania lub zastępowania spornych środków w rolnictwie ekologicznym, takich jak miedź, oraz aby opracować alternatywne rozwiązania dla tych produktów, umożliwiające rolnikom ekologicznym ochronę upraw.

Działanie nr 20: Komisja:

- *począwszy od 2023 r. zamierza przeznaczyć finansowanie w ramach programu „Horyzont Europa” na projekty w zakresie badań naukowych i innowacji dotyczące alternatywnych podejść do spornych środków, zwracając szczególną uwagę na miedź i inne substancje, zgodnie z oceną Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności; oraz*
- *począwszy od 2022 r. w stosownych przypadkach – wykorzystując przygotowywane rozporządzenie w sprawie biopestycydów oraz za pośrednictwem ulepszonych usług doradczych dla gospodarstw rolnych, zwłaszcza AKIS – będzie wspierać stosowanie alternatywnych środków ochrony roślin, np. środków zawierających biologiczne substancje czynne.*

3.4. Poprawa dobrostanu zwierząt

Rolnictwo ekologiczne już teraz odgrywa ważną rolę w poprawie dobrostanu zwierząt, co stanowi nieodłączną część zrównoważonego rozwoju systemów żywnościowych. Zwiększenie dobrostanu zwierząt poprawia zdrowie zwierząt i jakość żywności, zmniejsza zapotrzebowanie na leki i może pomóc w zachowaniu różnorodności biologicznej. Zgodnie ze strategią „od pola do stołu” należy podjąć działania w celu dalszej poprawy dobrostanu zwierząt i wykorzystać wszystkie dostępne instrumenty, aby lepiej odpowiedzieć na oczekiwania i żądania obywateli. Podczas gdy Komisja dokona przeglądu prawodawstwa dotyczącego dobrostanu zwierząt, aby ostatecznie zapewnić wyższy poziom dobrostanu zwierząt, rolnictwo ekologiczne powinno pozostać wzorem pod względem ochrony dobrostanu zwierząt i wiązać się z gwarancją dla konsumenta, że zwierzęta były dobrze traktowane w całym łańcuchu i mogły zaspokajać swoje naturalne potrzeby i zachowania, zarówno na poziomie gospodarstwa, jak i podczas transportu, ponieważ zwierzętom należy oszczędzić wszelkiego możliwego do uniknięcia bólu, niepokoju i cierpienia również podczas ich uśmiercania.

Działanie nr 21: w kontekście Platformy ds. Dobrostanu Zwierząt Komisja:

- *będzie kontynuować współpracę z państwami członkowskimi i społeczeństwem obywatelskim w celu znalezienia konkretnych i funkcjonalnych sposobów dalszej poprawy dobrostanu zwierząt w produkcji ekologicznej.*

3.5. Efektywniejsze wykorzystanie zasobów

W ramach polityki w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym w centrum procesu decyzyjnego stawia się efektywne wykorzystanie zasobów, zapewniające wartość dodaną oraz możliwość dłuższego wykorzystania i ponownego wykorzystania zasobów, co tym

samym eliminuje odpady, minimalizuje zapotrzebowanie na zasoby (takie jak woda, paliwa kopalne i energia), poprawia wydajność i obniża koszty.

W ciągu ostatnich 50 lat rola tworzyw sztucznych w gospodarce stale rosła i stały się one ważnym elementem coraz większej liczby produktów oraz łańcuchów produktów. Produkcja tworzyw sztucznych oraz spalanie odpadów tworzyw sztucznych powodują jednak znaczną emisję gazów cieplarnianych³³.

Wiele tworzyw sztucznych jest nadal wykorzystywanych w rolnictwie ekologicznym: w foliach do ściółkowania, szklarniach i tunelach, foliach do sianokiszonki, siatkach do przechowywania pasz, sznurach do skorupiaków, mięczaków i innych bezkręgowców wodnych i w opakowaniach. Oprócz poprawy w zakresie ponownego wykorzystania, zbierania i recyklingu konwencjonalnych tworzyw sztucznych rolnicy potrzebują większej jasności co do tego, kiedy biopochodne i biodegradowalne tworzywa sztuczne mogą mieć wpływ na gospodarkę o obiegu zamkniętym.

Działanie nr 22: Komisja zamierza:

- *przyjąć ramy polityki dotyczące biopochodnych, kompostowalnych i biodegradowalnych tworzyw sztucznych³⁴, które będą obejmowały zasady i kryteria określające korzystne dla środowiska wykorzystywanie zrównoważonych biopochodnych materiałów, które są łatwo biodegradowalne w warunkach naturalnych. Ramy będą obejmowały wszystkie tworzywa sztuczne, również te wykorzystywane we wszystkich rodzajach rolnictwa, a zatem będą bardzo istotne również dla rolnictwa ekologicznego, które odgrywa wiodącą rolę w zakresie zrównoważonego rozwoju.*

Niektóre praktyki rolnicze stanowią główną przeszkodę w osiągnięciu dobrego stanu wód słodkich i morskich w UE zgodnie z ramową dyrektywą wodną i dyrektywą ramową w sprawie strategii morskiej. Wynika to głównie z zanieczyszczenia rozproszonego składnikami pokarmowymi (azotem i fosforem) oraz pestycydami. Około 38 % jednolitych części wód powierzchniowych w UE znajduje się pod presją zanieczyszczenia rozproszonego (z czego 25 % pochodzi głównie z produkcji rolnej), poboru wody do nawadniania oraz zmian hydromorfologicznych (np. w wyniku odwadniania)³⁵. Zmiana klimatu zwiększy potrzeby w zakresie nawadniania w UE i zmniejszy dostępność wody.

Działanie nr 23: Komisja:

³³ COM(2018) 28 final – komunikat pt. „Europejska strategia na rzecz tworzyw sztucznych w gospodarce o obiegu zamkniętym”.

³⁴ Jak ogłoszono w Europejskiej strategii na rzecz tworzyw sztucznych w gospodarce o obiegu zamkniętym – COM(2018) 28 final – oraz planie działania UE dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym – COM(2020) 98 final.

³⁵ SWD(2019) 439 final – Dokument roboczy służb Komisji, Fitness check of the Water Framework Directive [Ocena adekwatności ramowej dyrektywy wodnej].

- *będzie propagować skuteczniejsze i bardziej zrównoważone użytkowanie wody, zwiększenie wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych i ekologicznego transportu oraz ograniczenie uwalniania substancji biogennych we wszystkich rodzajach rolnictwa, przy wiodącej roli rolnictwa ekologicznego oraz przy zaangażowaniu państw członkowskich za pośrednictwem planów strategicznych WPR, a także za pośrednictwem nowych strategicznych wytycznych dotyczących akwakultury oraz EFMRA.*

PODSUMOWANIE

Aby osiągnąć ambitny cel, jakim jest przeznaczenie do 2030 r. co najmniej 25 % gruntów rolnych w UE na rolnictwo ekologiczne oraz znaczny wzrost akwakultury ekologicznej, jak określono w strategii „od pola do stołu” i unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030, konieczne jest zapewnienie sektorowi ekologicznemu narzędzi, które stworzą warunki mogące zapoczątkować zmiany w unijnym rolnictwie i akwakulturze prowadzące do wypracowania wysokich standardów jakości, które cenią unijni konsumenci. Ponadto cel dotyczący rolnictwa ekologicznego przyczyni się w znacznym stopniu do osiągnięcia innych celów przewidzianych w unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności 2030 i strategii „od pola do stołu”, takich jak cel dotyczący ograniczenia stosowania pestycydów i cel dotyczący zmniejszenia nadwyżki składników pokarmowych, przyczyniając się jednocześnie do ukierunkowania UE w stronę dążenia do osiągnięcia zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń na potrzeby nietoksycznego środowiska.

UE ma do odegrania wiodącą rolę w propagowaniu zmian w praktykach rolniczych. Zwiększona produkcja ekologiczna ma zasadnicze znaczenie dla przejścia na bardziej zrównoważone rolnictwo i akwakulturę, które zapewniają godziwe dochody rolnikom i przyczyniają się do ożywienia europejskich obszarów wiejskich i przybrzeżnych.

Aby monitorować postępy, Komisja będzie organizować coroczne publiczne spotkania monitorujące z przedstawicielami Parlamentu Europejskiego, państw członkowskich, organów doradczych Unii oraz, w stosownych przypadkach, z zainteresowanymi stronami. Co dwa lata Komisja będzie również publikować sprawozdania z postępów – w tym tabelę wyników – i przedstawiać je podczas specjalnych wydarzeń, a także przeprowadzi w 2024 r. przegląd śródkresowy planu działania, który zostanie przedstawiony na konferencji wysokiego szczebla. Aby podnieść poziom świadomości na temat produkcji ekologicznej, Komisja będzie ponadto organizować coroczny ogólnounijny „Dzień Rolnictwa Ekologicznego”.